

Chefsjustitieombudsmannen
Elisabeth RynningDatum
2018-06-21Dnr
R 45-2018
R 56-2018Sid
1 (2)Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över departementspromemoriorna Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen (Ds 2018:11) och Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen (Ds 2018:17)**

(S2018/02631/FS och S2018/03106/FS)

JO har beretts tillfälle att yttra sig över de rubricerade promemoriorna. Jag vill med anledning av detta framföra följande.

Jag vill inledningsvis ifrågasätta lämpligheten av den korta remisstiden, med tanke på de komplexa intresseavvägningar förslagen aktualiserar. Det har inte varit möjligt för mig att inom den angivna remisstiden komma med mer än några mycket kortfattade synpunkter. I övrigt avstår jag från att yttra mig.

Jag ställer mig positiv till förslaget att särskilja regleringen av kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändringar av det kön som framgår av folkbokföringen.

Tillämpningsområdet för den förslagna lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen är dock enligt min mening för oklart. De avgränsningar som anges i promemorian kommer inte till uttryck i den föreslagna lagtexten, som är mycket allmänt formulerad. Enligt min uppfattning bör en speciallag avsedd att komplettera mera allmän lagreglering – i detta fall bl.a. hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) – inte utformas på ett sätt som i onödan inbjuder till osäkerhet om vilka åtgärder som omfattas av lagen. Inte heller den redogörelse som lämnas i promemorian ger tillfredsställande besked i detta avseende. Det förblir också oklart vilket rättsligt skydd som kommer att erbjudas exempelvis de mindre barn som utanför lagens tillämpningsområde kan komma att bli föremål för – många gånger irreversibla – ingrepp i könsorganen. Frågan om lagens tillämpningsområde och behovet av rättsligt skydd vid ingrepp i könsorganen behöver således bli föremål för en mer fördjupad analys.

Jag har inget att invända mot att processen för ändring av det kön som framgår av folkbokföringen blir snabb och enkel samt att stor hänsyn tas till den enskildes rätt till självbestämmande. Jag är däremot tveksam till förslaget att den som har fyllt 12 år ska kunna få det kön som framgår av folkbokföringen ändrat utan någon bedömning av skälen till en sådan ändring. Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att

i samråd med Skatteverket göra en överskådlig sammanställning av den information som finns om möjligheten till och konsekvenserna av ändring av det kön som framgår av folkbokföringen och göra den tillgänglig för sökanden och allmänheten. Det framstår ändå som oklart hur man i det enskilda fallet försäkras om att barnet och dess vårdnadshavare har haft ett tillräckligt underlag för sitt ställningstagande att en ändring av barnets kön i folkbokföringen skulle vara till barnets bästa.